

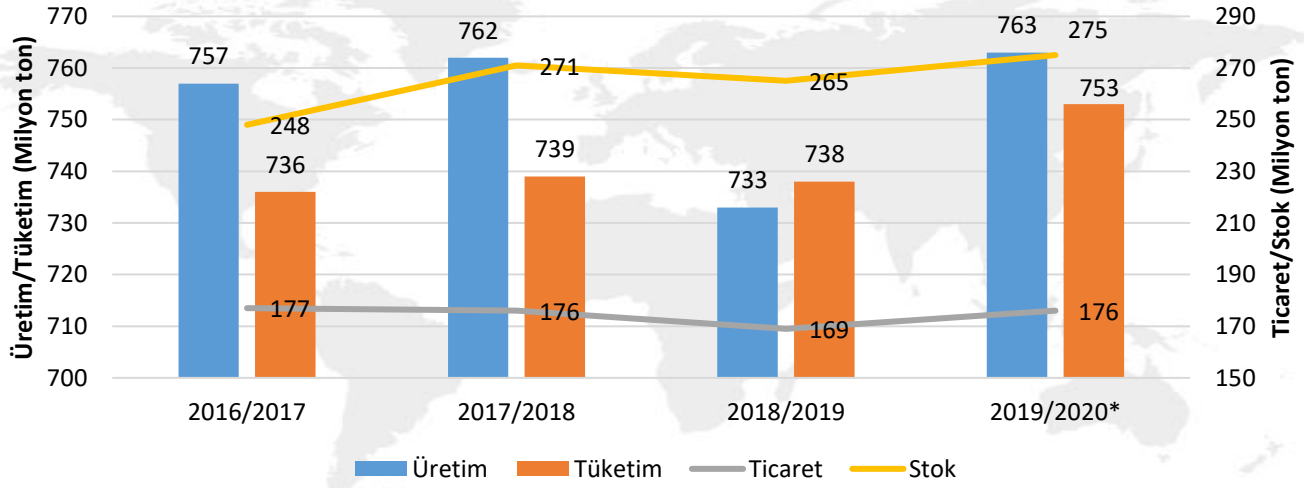

ÜRÜN MASALARI BUĞDAY BÜLTENİ

SAYI:5

MART 2020

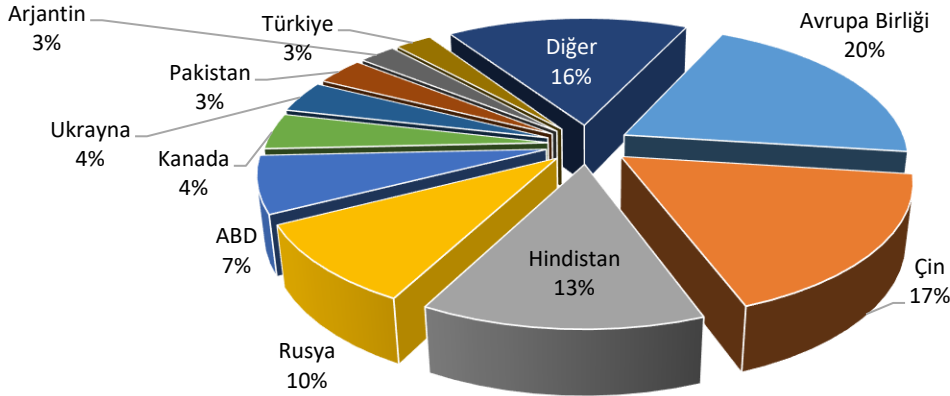
DÜNYADA BUĞDAY

Kaynak: IGC, *Tahmin

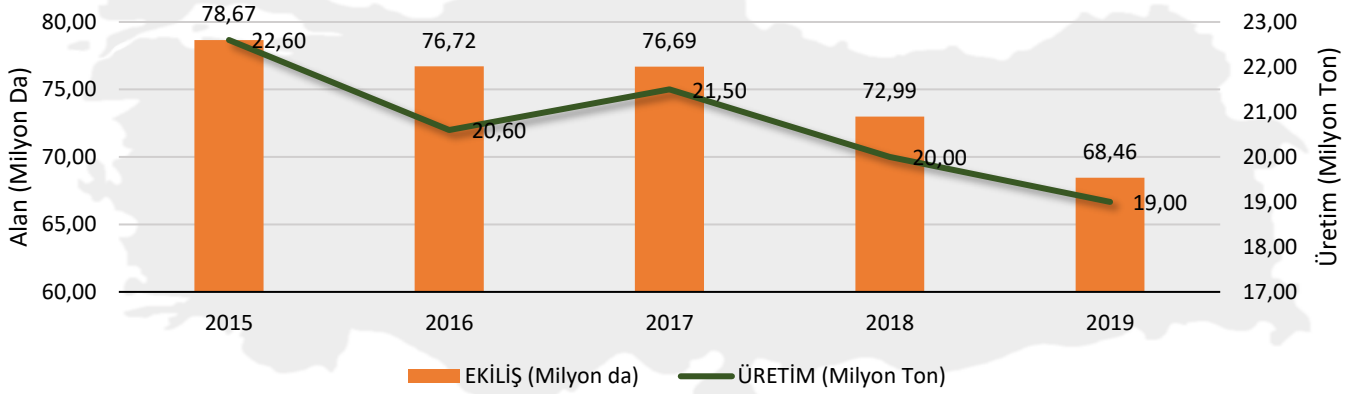
Dünya buğday üretimi 2019/2020 pazarlama yılında geçen yıla göre yaklaşık 30 milyon ton artarak 763 milyon tona çıkmıştır. Ülkeler üretim artışı ile 2018 yılından azalan stoklarını tamamlamaya yönelerek küresel ticareti artırmıştır. 2020/2021 pazarlama yılı için ilk gelen izlenimlere göre Fas'ta rekoltenin azalacağı öngörülmektedir. Çin ve Türkiye'den gelen güçlü talep ile küresel ticaret yükselişini sürdürmektedir. Avrupa Birliği, Kazakistan ve ABD'de ihracat artışı, Kanada'da ise ihracat düşüşü yaşanmıştır.

2019 Hasat Sezonu Ülkelerin Buğday Üretimlerinin Oransal Dağılımı

Kaynak: IGC

TÜRKİYE'DE BUĞDAY

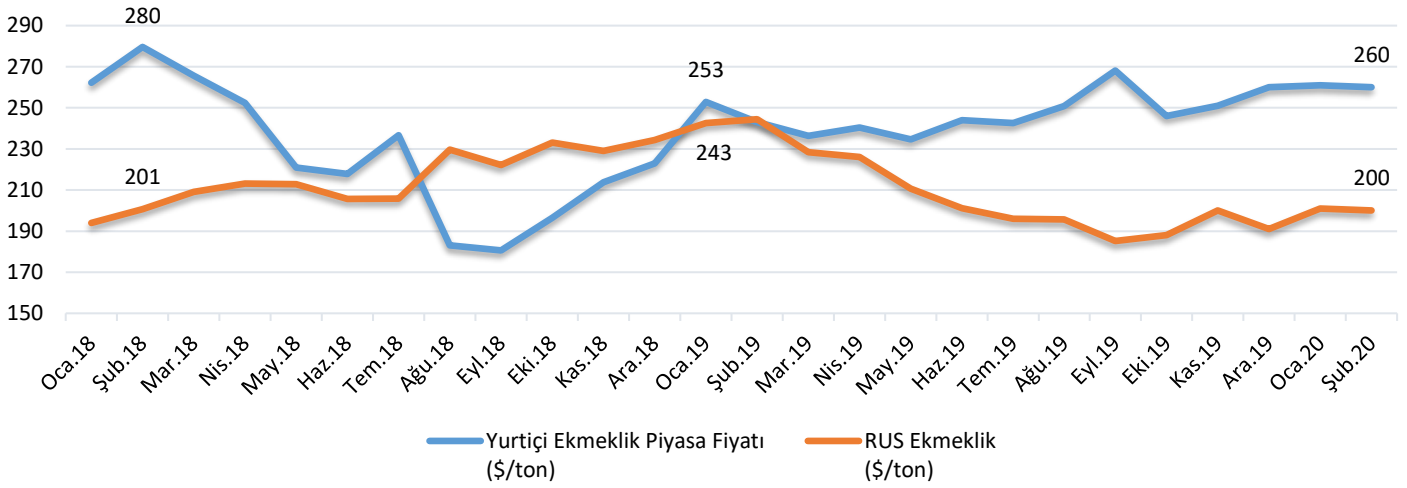

Kaynak: TÜİK

Ocak ayında açıklanan 2019 yılı TÜİK resmi istatistiklerine göre buğday ekilişi 68,5 milyon dekar olup bunun 57,5 milyon dekarı ekmeklik, 11 milyon dekarı da makarnalık buğday alanıdır. Genellikle kuru tarım alanlarında üretimi yapılan ekmeklik buğdaydan arpa ve baklagillere, sulu tarım alanlarında üretimi yapılan makarnalık buğdaydan ise mısır ve pamuğa yönelim olmuştur. 2019 TÜİK verilerine göre ülkemizde buğday ekilişlerinin yoğun yapıldığı iller haritada gösterilmiştir.

2020 yılı için ilk değerlendirmelere göre ekiliş alanlarında Güneydoğu Bölgesinde makarnalık buğdayda artış, Doğu Anadolu Bölgesinde ekmeklik buğdaydan arpaya yönelme, İç Anadolu Bölgesinde makarnalık buğdayda artış, Marmara Bölgesinde ise herhangi bir değişim yaşanmayacağı tahmin edilmektedir. Ekilişlerden sonra ülke genelinin yağışsız geçmesi çıkışları yavaşlatmış olsa da Kasım ayı sonu ve Aralık ayında gerçekleşen yağışlar ve sıcaklıkların mevsim normallerinin üzerinde seyretmesiyle birlikte fenolojik olarak günlük hububat gelişimi istenilen seviyeye ulaşmıştır.

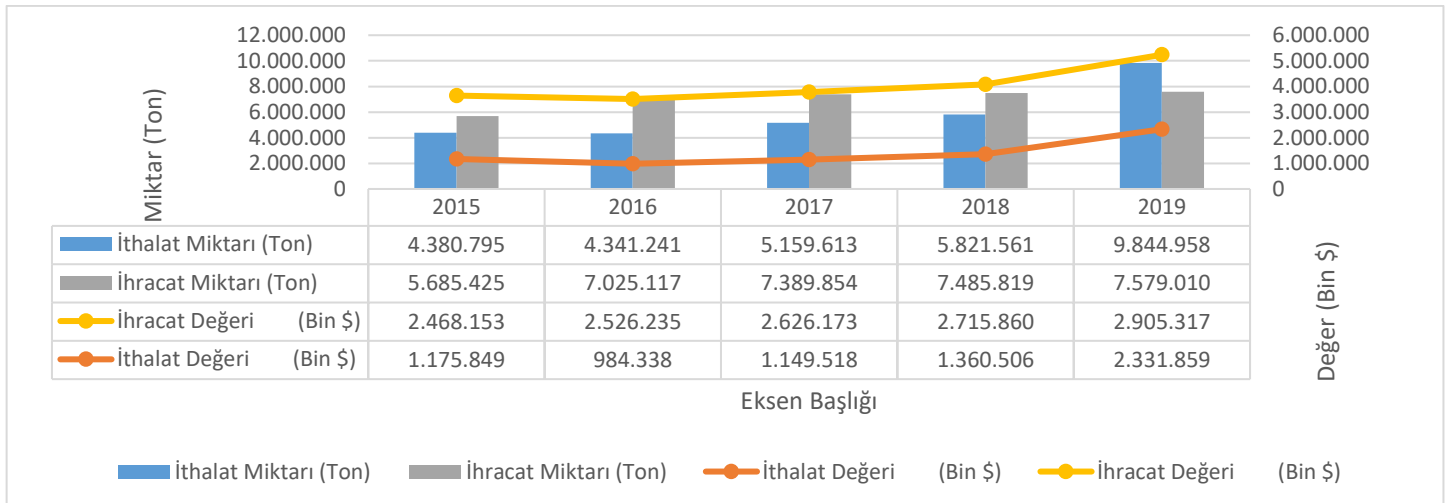

Kaynak: TMO

Yurtiçi buğday fiyatları geçmiş aylarla paralellik göstermektedir. Yerli ekmeklik buğday Mart ayı başı itibariyle 1.600 TL/ton (260 \$/ton) civarında işlem görmektedir. En çok ithalat gerçekleştirdiğimiz ülke olan Rusya'da ekmeklik buğday fiyatları aşağı yönlü seyretmektedir. Yurt içi ile Rus ekmeklik buğday **fiyat farkı 60 \$/ton** civarındadır.

DIŞ TİCARET

Mamul madde ihracatındaki artış, buna bağlı sanayicinin ham madde ihtiyacının artması, sezona stokların boş girilmesi, DİR kapsamındaki ithalat rejiminin (önce ithalat sonra ihracat şeklinde) değiştirilmesi, sektörün elinde bulundurduğu eski DİR belgelerini sezon başında uygun fiyatlardan faydalanarak kullanmaları, ithalatın artış sebeplerindedir. Ayrıca **ülke stoklarında** geçen yıla oranla **1,5 milyon tona yakın bir artış** olduğu tahmin edilmektedir.

Kaynak: TÜİK, Buğday ve Mamul Madde Karşılığı

2019 yılı Ocak ayında 680 bin ton karşılığı 172 milyon \$'lık buğday ithalatı yapılmıştır. 2020 yılı Ocak ayında ise 900 bin ton buğday için 230 milyon \$ ödenerek 245 milyon \$ değerinde 650 bin ton buğday ve mamul madde karşılığı ihracat yapılmıştır.

Ülkemizde Buğday üretimi kendi ihtiyacımıza yetecek düzeydedir. Bununla birlikte ithalatlar mamul madde ihracatına yönelik Dâhilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamında yapılmaktadır. 2002-2019 yılları arasında 17,5 milyar dolar karşılığı 63,7 milyon ton Buğday ithalatı yapılmışken, un, makarna, bulgur, irmik, bisküvi gibi mamul ürünlerin Buğday karşılığında 29,9 milyar dolar değerinde 75,7 milyon tonluk Buğday ve mamulleri ihracatımız olduğu görülmektedir.

Son 17 yılda Buğday ticaretinden ülke ekonomisine 12,5 milyar dolarlık katkı sağlanmıştır.

TÜRKİYE MAMUL MADDE İHRACAT RAKAMLARI

Yıllar	Un (Ton)	Makarna (Ton)	Bulgur (Ton)	İrmik (Ton)	Bisküvi (Ton)	Toplam		
						(Ton)	Değer (Bin \$)	Buğday Karşılığı (Ton)
2016	3.532.690	831.139	276.439	39.621	407.956	5.087.846	2.514.796	6.998.614
2017	3.489.624	1.055.256	257.298	59.659	442.632	5.304.469	2.611.344	7.347.840
2018	3.308.362	1.206.750	262.094	80.152	467.961	5.325.320	2.691.954	7.416.177
2019	3.262.133	1.272.881	262.615	81.461	520.667	5.399.757	2.877.584	7.511.956

Kaynak: TÜİK 2019

2019 yılında mamul madde ihracatının buğday karşılığı 7,5 milyon ton olup 2,9 milyar \$'lık bir değere sahiptir. 237 \$/ton değerindeki ithalat ile ülkemize getirilen Buğday işlenerek %60'lık bir katma değer artışı ile 383 \$/tona, başta Ortadoğu ve Afrika olmak üzere 165 ülkeye un, makarna, bulgur, irmik ve bisküvi olarak gönderilmiştir. 2019 Ocak ayında 622 bin ton mamul madde ihracatı karşılığı 235 milyon \$, 2020 Ocak ayında ise 640 bin ton mamul madde ihracatı karşılığı 240 milyon \$ gelir elde edilmiştir.

BUĞDAY DESTEKLEMELERİ

Fark Ödemesi Desteği (krş/kg)	Mazot Desteği (TL/da)	Gübre Desteği (TL/da)	Toprak Analizi Desteği (TL/Analiz)	Sertifikalı Tohum Desteği (TL/da)	Organik Tarım Desteği	
					Bireysel Sertifika (TL/da)	Grup Sertifikası (TL/da)
10	19	8	40	8,5	10	5

2019 hasat sezonu için; havza bazlı fark ödemesi hububat desteğinde 5 krş/kg'dan 10 krş/kg'a ve gübre desteği 4 TL/da'dan 8 TL/da'a çıkartılarak %100'lük artışa gidilmiştir.

SAHA ZİYARETLERİ

İl Adı	Arpa		Buğday		Toplam Buğday	
	Alan (da)	Üretim (Ton)	(Diğer) Alan (da)	(Durum) Alan (da)	Alan (da)	Üretim (Ton)
Konya	3.420.449	1.146.786	4.111.761	2.103.603	6.215.364	1.886.131
Aksaray	883.018	268.791	611.475	77.048	688.523	218.725
Ankara	2.384.369	649.091	3.882.150	280.856	4.163.006	1.053.032
Kırklareli	58.273	22.924	1.187.839	0	1.187.839	467.149
Tekirdağ	133.536	65.025	1.899.117	0	1.899.117	857.020
Şanlıurfa	1.861.781	387.507	1.379.814	751.105	2.130.919	677.390
Diyarbakır	393.381	123.190	2.324.967	806.683	3.131.650	1.030.268
Mardin	283.603	68.775	1.044.688	687.406	1.7032.094	625.047

Kaynak: TÜİK 2019

Hububat üretimimin yoğun olduğu ve kendi bulunduğu bölgeyi temsil eden yukarıdaki illere (11 Ocak Şanlıurfa, 14-16 Ocak Tekirdağ ve Kırklareli, 26-27 Şubat Ankara, Aksaray ve Konya, 12-13 Mart Diyarbakır ve Mardin) saha ziyaretleri yapılarak hububat ekilişleri ve gelişimi takip edilmiştir. Saha ziyaretlerinde arazi gözlemleriyle birlikte Ziraat Odası Başkanlıkları, önder çiftçi dernekleri ve üreticiler, sertifikalı tohum üretimi yapan firmalar, un fabrikaları, ticaret borsaları, Bakanlığımız il ve ilçe teşkilatları ve TMO şube müdürlükleri ile görüşülerek değerlendirmeler yapılmıştır.

Tekirdağ ve Kırklareli

Geçen sezon Trakya Bölgesi yüksek verimle ciddi üretim artışı yaşamıştır. Ortalama verim 500-600 kg/da arasındadır. Yapılan saha ziyaretleri ve görüşmelerde; Trakya bölgesinde hububat **ekiliş alanlarının geçmiş yıllar ekilişi ile aynı oranda** olduğu değerlendirilmektedir.

Hububat çıkışlarında;

- ✚ **Erken ekim** yapılan tarlalarda iklimin ılıman gitmesiyle birlikte **gelişimin normalin ilerisinde** olduğu gözlemlenmiştir.
- ✚ **Geç ekim** yapılan tarlalarda **gelişim normal** seyirinde devam etmektedir.
- ✚ Marmara Bölgesi normale göre Kasım'da %59, Aralık'ta %27 daha az yağış almış olup toprak su toplama miktarının yeterli olmadığı değerlendirilmektedir. Ocak ve Şubat yağışları gelişimi olumlu etkilemiştir.
- ✚ **Nisan/Mayıs yağışları** hububat gelişimi için **önemini korumaktadır.**

Tekirdağ Muratlı Kırkkepenekli Köyü

Ankara, Aksaray ve Konya

Yapılan saha ziyaretleri ve görüşmelerde; Konya Kapalı Havzasında hububat **ekiliş alanlarında geçmiş yıllara göre;**

- ✚ Makarnalık buğdayda %5-10 arası artış,
- ✚ Ekmeklik buğday geçen sene ile aynı,
- ✚ Kanola ve nohuttan arpaya %5-10'a yakın yönelim,

Konya Sarayönü Halıcı Köyü

Sulu alanlarda **makarnalık buğdaya yönelim** olduğu görülmektedir.

- ✚ Mısırdaki üretim maliyetlerindeki değişkenlik,
- ✚ Makarnalık buğday fiyatlarının ve buğday destek rakamlarının artması,
- ✚ Münavebe uygulaması sonrası mısır üreticisinin alternatif ürünlere yönelmesi bu yönelimin sebepleri olarak düşünülmektedir.

Kuru alanlarda ise **nohut, ayçiçeği ve kanoladan, arpa ve ekmeklik buğdaya yönelim** olduğu değerlendirilmektedir.

- ✚ Bölgede Ekim ve Kasım aylarında yağış olmamış, Aralık ve Ocak aylarında ise geçen seneye oranla %21 daha az yağış gerçekleşmiştir.
- ✚ Erken ekim yapılan tarlalarda sulama imkânı olan çiftçiler tarafından sulama yapılmış ve gelişimin normal olduğu gözlemlenmiştir. Kuru tarlalarda ise çimlenme gerçekleşmiş ancak bitki gelişimi henüz kardeşlenme aşamasına geçememiştir.
- ✚ Geç ekim yapılan tarlalarda çimlenme gerçekleşmiş ancak bitki gelişimi yavaş olduğundan henüz kardeşlenme aşamasına geçememiştir.

Yapılan saha ziyaretlerde çıkışlarda herhangi bir sorun olmadığı ve toprağın nemli olduğu gözlemlenmiş olup Mart ayında bitki gelişiminin istenilen seviyeye ulaşacağı tahmin edilmektedir. **Nisan/Mayıs ayı yağışları** hububat gelişimi için **önemini korumaktadır**. Bölgede **Buğdayda** yaşanan **alan artışı sulu alanlarda** olduğu için **verimde ve üretimde daha fazla artış** olacağı tahmin edilmektedir.

Şanlıurfa, Diyarbakır ve Mardin

Bu illere yapılan saha ziyaretlerinde **buğday ekiliş alanlarının önemli oranda artış gösterdiği** değerlendirilmektedir. Erken ekim yapılan tarlalarda bitki boyunun 50 cm'ye kadar ulaştığı, gelişimde herhangi bir sorun yaşanmadığı, geç ekim yapılan tarlalarda ise bitkinin kardeşlenme aşamasını tamamlamak üzere olduğu, **gelişimin kuvvetli seyrettiği** gözlemlenmiştir. Sulu tarlalarda anıza ekim yapıldığından geçen sezondan kalan pamuk sapları gözlemlenmiştir.

Mardin Artuklu Akıncı-Hatunlu Mevkii

Üreticilerin ilaçlama ve 2. gübreleme yaptığı, sulama imkânı olanların yağmurlama sulama yaptığı görülmüştür. Mardin ilinin gelişiminin diğer illere göre daha ileride olduğu gözlemlenmiştir.

Ayrıca 23.01.2020 tarihinde çekilmiş olan Harran Ovası uydu görüntüsünde de anlaşıldığı üzere bölgede hububat ekiliş alanları geçen yıl aynı tarihte çekilmiş olan uydu fotoğrafıyla karşılaştırıldığında önemli oranda artış göstermiştir. Üreticilerin desteklemelerden yararlanmak için 2020 yılında zorunlu kılınan **münavebe uygulaması** ile ürün desenlerini değiştirerek pamuk ve mısır sonrası yem bitkileri ve hububata yöneldiği görülmektedir.

23.01.2019 tarihli Harran Ovası
Uydu Görüntüsü

23.01.2020 tarihli Harran Ovası
Uydu Görüntüsü

Yukarıdaki uydu fotoğrafları; Ürün Masaları Kasım ve Aralık ayı bültenlerimizde **Güneydoğu Anadolu Bölgesinde** sulu alanlarda pamuktan **makarnalık buğday ekilişine yönelme** olacağı yönündeki değerlendirmelerimizi destekler niteliktedir.

23.01.2019 tarihli 1. uydu fotoğrafında Harran Ovasında pamuk tarımı için tarla hazırlığı yapıldığı ve tarlaların boş olduğu görülmektedir.

23.01.2020 tarihli 2. uydu fotoğrafında ise Harran Ovasında açık yeşil ile görülen alanların yem bitkileri, koyu yeşil ile görülen alanları ise makarnalık buğday olduğu değerlendirilmektedir.

DEĞERLENDİRME

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

- Bölgede münavebe uygulamasıyla makarnalık buğday ekilişinin arttığı gözlemlenmiştir.
- Ekilişlerdeki %10-20 artışın sulu alanlarda olması, gelişimin normal seyirinde gitmesi halinde verim artışıyla birlikte %20-40 üretim artışı olabileceği beklenmektedir.
- Bitkinin sapa kalkma aşamasında ve fenolojik gelişiminin güçlü olduğu gözlemlenmiştir.

İç Anadolu Bölgesi

- Şubat ayında yapılan Konya Kapalı Havzası saha ziyaretinde bölgede sulu alanlarda makarnalık buğday ekilişinin arttığı gözlemlenmiştir.
- Yağışsız geçen sonbahar döneminde sulama imkanı olan alanlarda bitkinin kardeşlenme aşamasında olduğu ve fenolojik gelişiminin normal olduğu gözlemlenmiştir.
- Ekilişlerdeki %5-10 artışın sulu alanlarda olması sebebiyle verimde ve üretimde daha fazla (%10-20) artış olabileceği tahmin edilmektedir.
- Yapılan saha ziyaretinde kuru alanlarda bitkinin henüz kardeşlenme aşamasına geçemediği, gelişimin normalin 15-20 gün kadar gerisinde olduğu gözlemlenmiştir.
- Bölgenin diğer illerinde ise buğdaydan arpaya yönelim olduğu değerlendirilmektedir.

Marmara Bölgesi

- Buğday ekiliş alanlarının geçmiş yıllara yakın olduğu değerlendirilmektedir.
- Bitki gelişimi kardeşlenme aşamasını tamamlamak üzeredir.

Diğer Bölgeler

- Aralık ve Ocak ayı yağışları diğer bölgelerde bitki gelişimini hızlandırmış olup çıkışlarda herhangi bir sorun gözlenmemiştir.
- Bitki gelişimi yağışı bol bölgelerde kardeşlenme aşamasında olup daha kurak bölgelerde ise henüz bu safhaya geçememiştir.

Ülke Geneli

- Ağırlıklı makarnalık buğday olmak üzere toplam buğday ekilişlerinin %5-10 civarında arttığı,
- Bu artışın daha çok sulu alanlarda olduğu ve bu alanlarda sulamayla birlikte bitki gelişiminde herhangi bir sorun yaşanmadığı, verimde ve üretimde artış beklendiği,
- Kuru tarım yapılan alanlarda buğdaydan arpaya ve baklagillere yönelim olduğu,
- Yağışın az olduğu bölgelerde çıkışların geç gerçekleşmesi ve gelişimin henüz kardeşlenme evresinde olması nedeniyle bu bölgelerde miktar olarak az ancak bin dane ağırlığı yüksek ve kaliteli ürün elde edileceği düşünülmektedir.
- **Nisan ve Mayıs yağışları, hububat gelişimi ve verim üzerindeki önemini korumaktadır.**

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

Tarım Havzaları Daire Başkanlığı

 0 312 258 84 03 urunmasalari@tarimorman.gov.tr